

Protokollsutdrag

Sammanträdestid	2025-03-05 kl 13:00-13:30
Plats	Sessionssalen, stadshuset
Utses att justera	Håkan Fäldt
Protokollet omfattar	§90

Underskrifter	Sekreterare	 Pamela Lindqvist	
	Ordförande	 Katrín Stjernfeldt Jammeh	
	Justerande	 Håkan Fäldt	

Beslutande ledamöter

Katrin Stjernfeldt Jammeh (S) (Ordförande)
Stefana Hoti (MP) (Vice ordförande)
Helena Nanne (M) (Andre vice ordförande)
Andréas Schönström (S)
Sofia Hedén (S)
Mubarik Mohamed Abdirahman (S)
Håkan Fäldt (M)
Anton Sauer (C)
Magnus Olsson (SD)
Anders Olin (SD)
Anfal Saad Mahdi (V)
Anders Skans (V)
Roko Kursar (L)

Ej tjänstgörande ersättare

Amani Loubani (S)
Anders Rubin (S)
Anders Nilsson (S)
John Eklöf (M)
Farishta Sulaiman (M)
Tony Rahm (M)
Rickard Åhman Persson (SD)
Anders Pripp (SD)
Sadiye Altundal (V)
Janne Grönholm (MP)
Sara Wettergren (L)

Övriga närvarande

Carina Nilsson (S) (Kommunfullmäktiges ordförande)
Andreas Norbrant (Stadsdirektör)
Jonas Rosenkvist (Avdelningschef)
Tomas Barring (Chefsjurist)
Pamela Lindqvist (Nämndsekreterare)
Johanna Juhlin (HR-direktör)
Anna Westerling (Ordförande) (Ekonomidirektör)
Henrik Loveby (Avdelningschef)
Emma Sandberg (Budgetchef)
Claes Ramel (Enhetschef)
Nicklas Sjöqvist (Presschef)
Nicklas Löfström (Nämndsekreterare)

§ 90 Uppföljning av visselblåsarärenden 2024

STK-2024-34

Sammanfattning

Ärenden som Malmö stad hanterat i enlighet med visselblåsarlagen (2021:890) återrapporteras till kommunstyrelsen två gånger per år och en gång per år lämnas en årsrapport i enlighet med beslutade riktlinjer (STK-2022-455). I denna uppföljning redogör den interna mottagningsfunktionen för de utredningsåtgärder som vidtagits i ärenden den 1 juni 2024 – 31 december 2024. Årsrapporten för 2024 beskriver rollerna i visselblåsarfunktionen, ärendehandläggningen, rapporter som kommit in, kompetenshöjande insatser samt utvecklingsområden.

Beslut

Kommunstyrelsen beslutar

1. Kommunstyrelsen godkänner återrapportering av ärenden i visselblåsarfunktionen den 1 juni – 31 december 2024.
2. Kommunstyrelsen godkänner återrapportering av årsrapport visselblåsarfunktionen 2024.

Beslutet skickas till

Arbetsmarknads- och socialnämnden
Fritidsnämnden
Funktionsstödsnämnden
Förskolenämnden
Grundskolenämnden
Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden
Hälsa- vård och omsorgsnämnden
Kommunstyrelsen
Kulturnämnden
Miljönämnden
Revisorskollegiet
Servicenämnden
Stadsbyggnadsnämnden
Tekniska nämnden
Valnämnden
Överförmyndarnämnden
MKB Fastighets AB
Malmö kommuns parkeringsaktiebolag
Parkeringsövervakning i Malmö AB
Malmö Stadsteater AB
Malmö Live Konserthus AB
Stadskontoret, avdelningen för intern kontroll
Stadskontoret, hållbarhetsavdelningen
Stadskontorets handläggare

Beslutsunderlag

- Förslag till beslut KSAU 250224 §96 Uppföljning av visselblåsarärenden 2024
- G-Tjänsteskrivelse KSAU 250224 Uppföljning av visselblåsarärenden 2024
- Årsrapport visselblåsarfunktionen 2024

- Återrapportering av ärenden i visselblåsarfunktionen den 28 november 2023 – 31 maj 2024 ⁴
- Återrapportering av ärenden i visselblåsarfunktionen den 1 juni 2024 - 31 december 2024

Malmö stad
Stadskontoret

Tjänsteskrivelse

Datum

2025-02-18

Vår referens

Caroline Möncke Almberg
Stadsjurist
caroline.monckealmberg@malmo.se

Uppföljning av visselblåsarärenden 2024 STK-2024-34

Sammanfattning

Ärenden som Malmö stad hanterat i enlighet med visselblåsarlagen (2021:890) återrapporteras till kommunstyrelsen två gånger per år och en gång per år lämnas en årsrapport i enlighet med beslutade riktlinjer (STK-2022-455). I denna uppföljning redogör den interna mottagningsfunktionen för de utredningsåtgärder som vidtagits i ärenden den 1 juni 2024 – 31 december 2024. Årsrapporten för 2024 beskriver rollerna i visselblåsarfunktionen, ärendehandläggningen, rapporter som kommit in, kompetenshøjande insatser samt utvecklingsområden.

Förslag till beslut

Kommunstyrelsens arbetsutskott föreslår kommunstyrelsen besluta

1. Kommunstyrelsen godkänner återrapportering av ärenden i visselblåsarfunktionen den 1 juni – 31 december 2024.
2. Kommunstyrelsen godkänner återrapportering av årsrapport visselblåsarfunktionen 2024.

Beslutsunderlag

- G-Tjänsteskrivelse KSAU 250224 Uppföljning av visselblåsarärenden 2024
- Årsrapport visselblåsarfunktionen 2024
- Återrapportering av ärenden i visselblåsarfunktionen den 1 juni 2024 – 31 december 2024
- Återrapportering av ärenden i visselblåsarfunktionen den 28 november 2023 – 31 maj 2024

Beslutsplanering

Kommunstyrelsens arbetsutskott 2024-08-05
Kommunstyrelsen 2024-08-14
Kommunstyrelsens arbetsutskott 2025-02-24
Kommunstyrelsen 2025-03-05

Beslutet skickas till

Arbetsmarknads- och socialnämnden
Fritidsnämnden
Funktionsstödsnämnden
Förskolenämnden
Grundskolenämnden
Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden
Hälsa- vård och omsorgsnämnden
Kommunstyrelsen
Kulturnämnden
Miljönämnden
Revisorskollegiet
Servicenämnden
Stadsbyggnadsnämnden
Tekniska nämnden
Valnämnden
Överförmyndarnämnden MKB Fastighets AB
Malmö kommuns parkeringsaktiebolag
Parkeringsövervakning i Malmö AB
Malmö Stadsteater AB
Malmö Live Konserthus AB
Stadskontoret, avdelningen för intern kontroll
Stadskontoret, hållbarhetsavdelningen
Stadskontorets handläggare

Ärendet

Ärenden som Malmö stad hanterat i enlighet med visselblåsarlagen (2021:890) återrapporeras till kommunstyrelsen två gånger per år och en gång per år lämnas en årsrapport i enlighet med beslutade riktlinjer (STK-2022-455).

I denna uppföljning redogör den interna mottagningsfunktionen för de utredningsåtgärder som vidtagits i ärenden den 1 juni 2024 – 31 december 2024.

Årsrapporten ger en beskrivning av rollerna i visselblåsarfunktionen, ärendehandläggningen som företas av den externa mottagningsfunktionen Moll Wendén, den interna mottagningsfunktionen och kontaktpersoner samt registratorer, utredare och chefer som kommer i kontakt med ärenden. Utöver det lämnas en kort sammanställning av de rapporter som kommit in under 2024 samt vilka kompetenshöjande insatser som genomförts och utvecklingsområden. En kopia på ärenden från första halvåret 2024, Återrapporering av ärenden i visselblåsarfunktionen den 28 november 2023 – 31 maj 2024 som återrapporaterades till kommunstyrelsen i augusti 2024 bifogas för att ge en överblick över de rapporter som kommit in under hela det gångna året.

Ansvariga

Nicklas Löfström Nämndsekreterare

Jonas Rosenkvist Avdelningschef

Andreas Norbrant Stadsdirektör

Årsrapport visselblåsarfunktionen 2024

Klicka eller tryck här för att ange text.

Juridiska enheten

Avdelningen för intern ledning
och stöd, Stadskontoret

Upprättad: 2025-02-10

Version: 1.0

Ansvarig: Ann-Louise Rönnerhed

Innehållsförteckning

Inledning.....	3
Sammanfattning	4
Visselblåsarfunktionen	5
Extern mottagningsfunktion, MWA	5
Intern mottagningsfunktion, IMF	5
Kontaktpersoner	6
Handläggning av ärenden	6
Anonym rapportering	6
Bekräftelse och bedömning	7
Frågor till rapporterande person	7
Sekretess och uppgiftsminimering	7
Jävskontroll.....	8
Informationsöverföring	8
Rekommendation	8
Återkoppling.....	9
Kommunikation.....	9
Efterforsknings- och repressalieförbud	9
Kunskap om och tilltro till funktionen	9
Inkomna ärenden 2024	10
Uppföljningsärenden.....	10
Avskrivningsärenden	12
Kompetenshöjande insatser	12
Utvecklingsområden.....	13

Inledning

Visselblåsarfunktionen styrs utifrån Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2019/1937 av den 23 oktober 2019 om skydd för personer som rapporterar om överträdelser av unionsrätten, visselblåsardirektivet, och lagen (2021:890) om skydd för personer som rapporterar om missförhållanden. Dessa innehåller bestämmelser om skydd för personer som i ett arbetsrelaterat sammanhang har fått del av eller inhämtat information om missförhållanden och rapporterar den.

Visselblåsarfunktionen är ett komplement till befintliga rapporteringskanaler och ger skydd genom att det finns ett efterforskningsförbud och information som kan avslöja identiteten på personer som rapporterar om missförhållanden och även andra omfattas av sekretess. Den som rapporterar om missförhållanden i visselblåsarfunktionen har också ett skydd mot att utsättas för hindrande åtgärder och repressalier av arbetsgivaren.

Visselblåsarfunktionen infördes i Malmö stad den 1 juli 2022 och är tillämplig för alla förvaltningar och helägda bolag. Stadskontoret följer upp funktionaliteten årligen i enlighet med de av kommunstyrelsen beslutade riktlinjerna (STK-2022-455).

Denna rapport redogör för funktionaliteten i ärendehantering, vilka justeringar som har gjorts och vad som bör utvecklas under kommande år. Rapporten visar även en sammanställning av uppföljningsärenden 2024 och en kortare analys av dessa.

En sammanställning av inkomna rapporter med en kortfattad beskrivning av dessa samt vilka åtgärder som vidtagits framgår av bilagorna *Återrapportering av ärenden i visselblåsarfunktionen den 1 juni 2024 – 31 december 2024 och de sedan tidigare återrapporterade ärendena den 28 november 2023 – 31 maj 2024*.

En riskanalys med fokus på visselblåsarfunktionens process och funktionalitet, det vill säga hantering av ärenden inklusive kommunikationsinsatser, har genomförts hösten 2024 enligt stadskontorets rutiner för intern kontroll och kommenteras under rubriken Utvecklingsområden, s. 13.

Eftersom det har gått två år sedan visselblåsarfunktionen infördes har stadskontoret initierat en extern genomlysning av visselblåsarfunktionen vilken beräknas vara färdigställd i mars 2025, STK-2024-1681.

Sammanfattning

Handläggningen är i stort oförändrad men vissa förändringar har skett 2024. Exempelvis ställs frågor i högre grad till rapporterande person och en förnyad bedömning görs av ärendet, vilket bidrar till en mer rättssäker hantering.

Den rekommendation i uppföljningsärenden, det vill säga ärenden som lett till utredning, som överlämnats från den interna mottagningsfunktionen till en förvaltning har över lag hanterats på ett mycket tillfredställande sätt och återkopplingen har visat att förebyggande åtgärder vidtagits såsom utbildningsinsatser, dialog och översyn av rutiner och avtal samt översyn av kontrollfunktioner. I något fall har kontaktpersoner haft svårigheter att skyndsamt få till stånd en utredning, vilket föranlett möten och emellanåt har kompletteringar även begärts in innan ett ärende avslutats.

År 2024 rapporterades 83 ärenden in via visselblåsarfunktionen vilket visar på en viss ökning jämfört med föregående år. Ärenden som leder till utredning är ungefär lika många som året innan, men antalet ärenden som skrivs av är något fler. En förklaring till det ökade antalet avskrivningar är att rapporteringen i vissa fall rör samma sakförhållanden.

Arbetsbelastningen i den interna mottagningsfunktionen har varit relativt hög till följd av personalförändringar men under början av 2025 väntas förstärkning som förhoppningsvis kan bidra till att mer resurser kan avsättas för det strategiska utvecklingsarbetet.

Under 2025 kommer en kommunikationsinsats om visselblåsarfunktionen som riktar sig till chefer och medarbetare i syfte att informera om när och hur man skyddat kan rapportera. För att kunna använda erfarenheter från uppföljningsärenden i det stadsövergripande förebyggande arbetet så kommer de uppgifter från uppföljningsärenden som bedöms nödvändiga att överlämnas till intern kontroll. Utöver det kommer den interna mottagningsfunktionen involvera kontaktpersonerna i arbetet med att utföra den årliga riskanalysen framöver.

En extern genomlysning av visselblåsarfunktionen och hur väl den svarar mot de lagstadgade krav som visselblåsarlagen ställer väntas vara klar i mars och kommer återrapporteras under våren. De rekommendationer som lämnas kan komma att föranleda att olika åtgärder behöver vidtas under kommande år.

Visselblåsarfunktionen

Malmö stads visselblåsarfunktion består av en extern mottagningsfunktion advokatbyrån Moll Wendén (MWA), en intern mottagningsfunktion (IMF) samt kontaktpersoner (KP) från förvaltningar och helägda bolag. Viktiga stödfunktioner är registratorer, systemförvaltare, IT-personal, kommunikatörer och specialister inom arbetsrätt för att nämna några. Utredningar kan utföras internt eller externt genom avrop från ramavtal med MWA eller Scandinavian Risk Solution (SRS).

Nedan följer en beskrivning av funktionerna med fokus på funktionalitet i ärendehantering.

Extern mottagningsfunktion, MWA

En handläggare tar emot en rapport om missförhållanden i det digitala systemet Trumpet. En bekräftelse på att ärendet har mottagits skickas till rapporterande person. Därefter gör handläggaren en initial bedömning av om de påstådda oegentligheterna rör Malmö stads verksamhet och om rapporterande person tillhör personkretsen som kan rapportera i kanalen. Vidare görs en bedömning av om ärendet är av allmänintresse, det vill säga om det är att anse som ett uppföljningsärende enligt visselblåsarlagen eller ej, och därefter sänder den externa mottagningsfunktionen över ärendet till IMF. Den externa mottagningsfunktionen fungerar som en länk mellan rapporterande person och IMF.

MWA har utökat antalet handläggande jurister från de ursprungliga två till dagens fyra. Avtalet med MWA har sommaren 2024 förlängts i två år.

Intern mottagningsfunktion, IMF

IMF är placerad vid juridiska enheten, Stadskontoret, och leds av chefen för juridiska enheten. Arbetsgruppen samlar kompetens inom juridik, HR och säkerhet och sammanträder tre gånger per vecka för att hantera inkomna ärenden. Ärenden kan i vissa fall föranleda kontakt med ekonom vid ekonomiavdelningen. Gruppen har två arbetsmöten per vecka för att utveckla funktionen. Den samlade kompetensen har varit avgörande för att genomföra bedömningar, beställa externa utredningar, göra sekretessprövningar, hålla i utbildningar och få en samlad bild av ärendena samt utveckla funktionen.

Till stöd har IMF tre registratorer vid kansliet på stadskontoret som arbetar med registrering och överföring av handlingar i dokument- och ärendehanteringssystemet Platina.

Kontaktpersoner

Kontaktpersonerna utses av respektive förvaltning eller bolag. Det är upp till varje förvaltning eller bolag att välja antal men en rekommendation från IMF är att utse två till fyra personer. Kontaktpersonerna behöver inte själva utreda ärenden men utredningsvana är en stor fördel. Utöver vikten att staden följer upp och agerar på påstådda missförhållanden är det också en lagstadgad skyldighet att följa upp och utreda uppföljningsärenden och lämna återkoppling till rapporterande person inom tre månader. Det är därför av stor vikt att en kontaktperson har mandat att skyndsamt sätta igång de resurser som behövs för att utreda ett ärende som IMF har överlämnat och även se till att besvara frågorna i rekommendationen. Eftersom ett ärende i princip alltid involverar HR har denna kompetens visat sig vara särskilt viktig.

Handläggning av ärenden

För att uppgifterna i en rapport ska uppfylla rekvisiten i visselblåsarlagen ställs olika krav. Dels ska rapporterande person tillhöra rätt personkrets, dels ska de påstådda missförhållandena ha skett i ett arbetsrelaterat sammanhang och vara av allmänintresse. Omständigheter som enbart rör den enskildes egna anställningsförhållanden utgör som regel inte missförhållanden av allmänintresse annat än om det rör sig om mycket allvarliga förhållanden.

Anonym rapportering

Merparten väljer alltså att rapportera anonymt. Bedömningen är att även om det dels kan försvåra möjligheterna att bedöma om personen tillhör personkretsen, dels att utreda ett ärende, så har möjligheten att rapportera anonymt sannolikt medfört att fler väljer att rapportera jämfört med om det skulle vara ett krav att uppge identitet.

Bekräftelse och bedömning

MWA skickar en bekräftelse till rapporterande person på att en rapport har mottagits inom 72 h helgfria vardagar. Sju dagar är lagstadgad tid. Det har inte framkommit annat än att detta fungerar väl.

MWA gör en initial bedömning av om uppgifterna i ärendet uppfyller rekvisiten i visselblåsarlagen. Överlämningen av rapport och bedömning till IMF sker vanligtvis inom 48 h, vilket får betecknas som skyndsamt. Enligt avtal ska MWA leverera inom 72 h räknat utifrån helgfria vardagar. MWA underbygger ofta sitt svar genom att hänvisa till olika rättskällor. Underlaget har varit till stöd för IMF i den fortsatta ärendehantering.

För det fall MWA bedömer att en rapport är av allmänintresse men IMF bedömer att det inte når upp till det ska IMF tydligt motivera sitt ställningstagande och redovisa det i sin återrapportering till kommunstyrelsen. Under 2024 har det förekommit i ett fall vilket redovisas under avskrivningsärenden.

En tendens under senaste året är att MWA i högre utsträckning än tidigare rekommenderar IMF att ställa frågor till rapporterande person. Detta har också föranlett att MWA har fått göra en ny bedömning i de fall svar inkommit. Att fler frågor ställs medför naturligtvis att handläggningen drar ut på tiden men bortsett från det så bedömer IMF att detta förfarande bidrar till en mer rättssäker handläggning av ärendena.

Frågor till rapporterande person

IMF har möjlighet att ställa uppföljande frågor till rapporterande person för komplettering av underlaget. Svarstiden brukar normalt sättas till tio dagar. Systemet förutsätter att den enskilde väljer att logga in på nytt i systemet och i vissa fall återkommer rapporterande person men i uppskattningsvis hälften av ärendena som det ställs frågor i får en bedömning göras på befintligt underlag.

Sekretess och uppgiftsminimering

Uppgifter i ärendena omfattas i hög grad av sekretess och uppgiftsminimering råder. Endast de personer som behöver uppgifterna ska ha tillgång till dem. De bedömningar och slutsatser som görs i ärenden ska kunna göras självständigt och oberoende av vad en förvaltnings-, eller bolagsledning anser i en fråga. Stöd i bedömning av när och i vilket avseende information bör lämnas till

chefer framgår av den övergripande rutinen för visselblåsarärenden (STK-2022-1583).

Jävskontroll

Jävskontroll genomförs av handläggaren i IMF och de som anser sig vara jäviga deltar inte i handläggningen av ärenden. IMF skulle önska att jävsprövningen var individualiserad i det digitala rapporteringssystemet Trumpet och lägger in det som en punkt för årets uppföljning av funktionen med MWA. Då IMF vid något tillfälle ansett att det har funnits risk för en jävssituation på en förvaltning så har extern utredning tillämpats. Externa utredning kan också tillämpas i de fall det av andra skäl bedöms lämpligt.

Informationsöverföring

Överföring av handlingar till kontaktpersoner vid förvaltningarna sker via Platina och innebär viss administration för samtliga inblandade vid IMF, registratorer på STK och berörd förvaltning samt kontaktpersoner. En övergång till digitala handlingar de senaste åren har medfört att antalet fysiska handlingar har minskat drastiskt.

Eftersom en överföring av handlingar via säker USB-sticka till bolagen ännu inte har praktiserats kan det antas att ett sådant förfarande kommer att medföra viss logistik kring överföringar.

Ett enhetligt digitalt ärendehanteringssystem som medger överföring av handlingar till förvaltningar och helägda bolag skulle minska handläggningstiden avsevärt.

Rekommendation

Uppföljningsärenden har lämnats över från IMF till kontaktperson vid berörd förvaltning med en rekommendation om att utreda vissa omständigheter eller vidta åtgärder för att förebygga en upprepning av liknande händelser.

Kontaktpersonerna har i samtliga ärenden varit tillgängliga och visat att de har för avsikt att ärendena ska handläggas skyndsamt. I samtliga ärenden har kontaktpersonerna haft löpande avstämningar med IMF. Emellanåt har det framkommit att kontaktpersonerna har haft svårigheter att få de resurser de har behövt för att effektivt kunna driva ett ärende framåt vilket i några fall har lett till att IMF har fått boka in ytterligare möten, föra en dialog med chefer eller begära in kompletteringar.

Återkoppling

Återkoppling till rapporterande person ska enligt visselblåsarlagen ske inom tre månader. Det finns inget lagkrav på att det ska ske till en person som väljer att vara anonym. Med undantag från något ärende där den enskilde valt att lämna in ett anonymt brev har återkoppling skett. Det finns ingen inbyggd funktion i Trumpet som påminner om att återkoppling ska ske men i hög grad påminner MWA om att återkoppling ska göras innan fristen har löpt ut men ansvaret ligger på staden att se till att det upprätthålls. När ett ärende inte har hunnit utredas inom perioden har rapporterande person fått besked om att utredning pågår och att återkoppling kommer att lämnas när ärendet är färdigutrett.

Kommunikation

Förvaltningar och bolag erbjuds stöd från kommunikationsenheten vid stadskontoret i uppföljningsärenden. Detta stöd har förvaltningarna nyttjat i ett fåtal ärenden och det tros till största del bero på att visselblåsarärenden hittills inte har varit föremål för massmedial uppmärksamhet i någon större omfattning.

Efterforsknings- och repressalieförbud

Det har inte framkommit att arbetsgivaren vidtagit åtgärder för att efterforska vem som har rapporterat. Det har heller inte framkommit att arbetsgivaren har försökt hindra någon från att rapportera. Det har däremot framkommit i något enstaka fall att rapporterande person upplevt att en chef utsatt hen för repressalier. Vid utredning har det dock inte framkommit några konkreta omständigheter som visar att så har skett med anledning av rapporteringen. Oaktat att det inte framkommit något konkret fall så har IMF valt att förtydliga informationen om efterforsknings- och repressalieförbud i den rekommendation som sänds till förvaltningen eller bolaget som ska utreda påstådda missförhållanden.

Kunskap om och tilltro till funktionen

Information om rapporteringskanalerna har funnits tillgängliga på Komin och bolagens intranät sedan funktionen blev tillgänglig den 1 juli 2022. Efter sommaren 2022 marknadsfördes funktionen med frågor och svar samt en film som visar hur det går till att rapportera. Parallellt informerade IMF samtliga ledningsgrupper på förvaltningsnivå och material lämnades över till samtliga chefer i syfte att sprida information om hur det går till att rapportera på APT-möten.

Under 2024 lanserades en artikel om visselblåsarfunktionen på Komin och information om funktionen ingick även i den utbildning i praktisk juridik som stadskontoret erbjöd samtliga anställda i Malmö stad.

Stadskontoret kommer under 2025 ta fram ett informationsmaterial till chefer om visselblåsarfunktionen i syfte att på nytt sprida information om funktionen samt upplysa om när den kan användas.

Inkomna ärenden 2024

Inför återrapportering till kommunstyrelsen överlämnar MWA en excelfil till IMF med uppgifter om inkomna rapporter senaste halvåret. IMF kompletterar med uppgifter om vidtagna åtgärder i de uppföljningsärenden där det inte föreligger hinder av sekretess.

Antalet inkomna ärenden 1 januari – 31 december 2024 uppgår till 83, vilket framgår av bifogade excelfiler. Siffrorna kan jämföras med 2023 då 62 ärenden inkom och första tidsperioden 1 juli – 31 december 2022, då 32 ärenden inkom.

Rapporterna har rört påstådda missförhållanden på förvaltningar, vilket alltså medför att det inte kommit in något ärende som har rört de helägda bolagen. Något enskilda ärende har kommit in som inte har rört Malmö stads verksamhet.

Uppföljningsärenden

MWA och IMF har samstämmt bedömt att 14 rapporter som inkom föregående år innehåller uppgifter som kan vara av allmänintresse. IMF har genom att ställa frågor och även vidta vissa förutredningar bedömt att ytterligare tre rapporter innehåller uppgifter som kan vara av allmänintresse.

De 17 inkomna rapporterna som bedömts vara av allmänintresse har i flera fall rört samma sakförhållande/verksamhet och har sammantaget lett till 13 utredningar, vilket motsvarar ungefär samma antal som föregående år.

Uppföljningsärendena har handlat om påstådda missförhållanden rörande bland annat personuppgiftsbehandling, hälsa och säkerhet, rekrytering, jäv, upphandling, avtalsbrott, våld och kränkningar, misshushåll med allmänna medel och stöld.

En extern utredning har genomförts av MWA i tre ärenden, vilket är något färre än föregående år. En bidragande faktor till att fler ärenden utretts internt är att ett antal ärenden rört rekrytering och personuppgiftsbehandling och IMF bedömt att dessa ärenden lämpat sig bättre för intern utredning. I något fall där ett ärende överlämnats till en förvaltning har MWA anlitats av förvaltningen för att utreda vissa delar.

IMF har i sin rekommendation till förvaltningarna uppmanat dessa att vidta åtgärder med det förebyggande arbetet i fokus.

I något fall har IMF fått boka in extra möten och begära in ytterligare komplettering från en förvaltning men i stort har samtliga utredningar genomförts på ett mycket tillfredställande sätt.

När en utredning har lett till att ett missförhållande har konstaterats har det ibland berott på att utpekade personer medvetet brutit mot gällande regelverk men bristande rutiner och okunskap har också varit bakomliggande orsaker. Emellanåt har arbetsgivaren brutit i sin kontroll av verksamheten.

Arbetsrättsliga åtgärder har vidtagits i något fall men framför allt har utbildning, dialog och översyn av rutiner och avtal samt ökad kontroll tillämpats i det stora flertalet ärenden för att förebygga och minska risken för att liknande händelser upprepas.

I något ärende har rapporterande person anfört att det har förekommit repressalier från chefen, men några sådana uppgifter har inte gått att verifiera. Även om förekomsten av repressalier inte har gått att styrka har IMF utifrån ett förebyggande perspektiv valt att förtydliga repressalieförbudet och efterforskningsförbudet i den rekommendation som skickas över till förvaltning/bolag i samtliga uppföljningsärenden.

Ett antal ärenden har också utretts utan att det har kunnat konstateras att det förelegat någon grund för de påstådda missförhållandena. Anonymitet och brist på återkoppling från rapporterande person kan i vissa fall ha varit bidragande orsaker till att uppgifterna inte har gått att utreda eller styrka. Rapporteringen kan i vissa fall också ha berott på missförstånd eller en missuppfattning om aktuell lagstiftning och vilka skyldigheter som föreligger hos arbetsgivaren.

Avskrivningsärenden

MWA har i ett ärende där det ställdes frågor till rapporterande person bedömt att uppgifterna skulle kunna utgöra ett missförhållande av allmänintresse. IMF delade inte den bedömningen. IMF kom fram till att handläggningen i ärendet syntes följa gällande lagstiftning och praxis. Mot bakgrund av att det inte framkommit några brister i den formella handläggningen och det inte heller framkommit att någon enskild lidit skada så beslöt IMF att initiera ett möte med MWA där IMF redogjorde för sin bedömning och därefter beslöt IMF att avskriva ärendet.

I något fall innehöll rapporten uppgifter som MWA och IMF i och för sig bedömde som kvalificerade, men eftersom tidigare rapporter rörande samma omständigheter redan utretts avskrevs ärendet.

Merparten av de rapporter som skrivits av har rört den rapporterande personens egna arbets- eller anställningsförhållanden. Andra omständigheter har rört att uppgifterna har varit knapphändiga och otydliga och att något svar på frågor inte har inkommit. I en del ärenden har det framkommit uppgifter som, om de skulle visa sig vara riktiga, skulle kunna leda till åtgärder inom en verksamhet. IMF har i dessa ärenden meddelat rapporterande person att uppgifterna inte har bedömts utgöra missförhållanden av allmänintresse men att informationen kan lämnas till exempelvis en chef, chefens chef, HR, skyddsombud eller en facklig representant.

Under 2024 avskrevs fyra femtedelar av de inkomna ärendena, vilket är en liten ökning jämfört med första året då den siffran var ungefär tre fjärdedelar. I upprepade fall har rapporteringen rört de egna anställningsförhållandena, vilket delvis kan förklara varför antalet inkomna rapporter under 2024 var fler än åren dessförinnan. IMF har också noterat att rapporterande person i vissa fall inte nöjer sig med bedömningen att ett ärende inte når upp till allmänintresse och att den enskilde på olika illegitima sätt försöker påverka beslutsfattandet. Exempel på detta är hot om att vända sig till media om ärendet inte bedöms vara av allmänintresse och saken utreds med omedelbar verkan.

Kompetenshöjande insatser

Regelbundna avstämningsmöten mellan MWA och IMF har bidragit till att utveckla arbetssättet och höja kvaliteten i handläggningen.

IMF arrangerar två nätverksträffar årligen med kontaktpersoner i syfte att utveckla handläggningen och höja kompetensen i utredningsmetodik, sekretess och dataskydd. Förvaltningarnas kontaktpersoner har under året redogjort för sina erfarenheter vilket på ett mycket positivt sätt har bidragit till lärandet.

Nätverksträffar med motsvarande funktion i större städer äger rum regelbundet. Sammankomster av detta slag har varit värdefulla för att utbyta erfarenheter och diskutera rättsutvecklingen.

Under året har IMF informerat om visselblåsarfunktionen vid utbildningar i praktisk juridik som erbjuds alla anställda. En nyhetsartikel har lanserats på Komin i syfte att uppmärksamma funktionen bland medarbetare och chefer.

IMF har även deltagit vid kommuncentral samverkan och varit sammankallande till en informationsträff för fackliga företrädare.

Utvecklingsområden

I enlighet med riktlinjerna för visselblåsarfunktionen har en extern genomlysning av visselblåsarfunktionen genomförts, STK-2024-1681. Syftet har varit att undersöka hur väl stadens visselblåsarfunktion lever upp till de lagstadgade krav som ställs och vilka förbättringsområden som finns. Rapporten väntas vara klar i mars 2025 och kommer att återrapporteras under våren. Rekommendationerna i rapporten ska följas upp och kan föranleda förändringar som det behöver avsättas resurser för att kunna implementera under kommande år.

En översyn och revidering av *Rutin för hantering av visselblåsarärenden* (STK-2022-1583) som gäller för kontaktpersoner och IMF har precis avslutats och nästa revidering äger rum i december 2025.

I enlighet med Malmö stads arkivhandbok har en genomgång och gallring av uppgifter i okvalificerade ärenden som är två år eller äldre inletts.

IMF och kontaktpersonerna har under det gångna året haft diskussioner om hur informationen i uppföljningsärenden kan användas i det förebyggande arbetet för att motverka missförhållanden på ett stadsövergripande plan. Hittills har en kopia av återrapporteringen till kommunstyrelsen lämnats till intern kontroll. IMF har under hösten 2024 i dialog med intern kontroll

kommit fram till att intern kontroll inom ramen för sitt stadsövergripande uppdrag att följa upp och förebygga oegentligheter har ett legitimt behov av och ska därför få del av vissa uppgifter från uppföljningsärenden.

Den riskanalys som togs fram av IMF under hösten 2024 visar behov av att tillsammans med MWA se över möjligheten att individualisera jävsprövningen i Trumpet. Utöver det kommer en gemensam riskbedömning kommer att initieras med kontaktpersonerna.

IMF och kontaktpersonerna har noterat att de flesta rapportörer alltså väljer att vara anonyma. De rapporter som hittills kommit in som rört Malmö stad har enbart rört förvaltningarna och orsakerna till det är ännu så länge okända. Under 2025 kommer en riktad kommunikationsinsats till chefer på förvaltningar och helägda bolag med ett material som kan användas vid möten med medarbetare tas fram i syfte att påminna om vikten att uppmuntra och möjliggöra rapporteringar i visselblåsarfunktionen för att motverka missförhållanden i staden.

Resurserna på IMF har under det gångna året varit reducerade till följd av olika personalförändringar. Samtidigt har antalet ärenden ökat i antal vilket har lett till att det periodvis har varit ett ansträngt läge i funktionen. Under början av 2025 tillsätts en resurs som i första hand kommer att bistå i handläggning och registrering av ärenden, vilket troligtvis kommer att innebära vissa lättnader för de som ingår i funktionen och för kansliet på avdelningen för intern ledning och stöd. En förhoppning från IMF är att under 2025 avsätta mer tid åt det systematiska utvecklingsarbetet.